

Утвърдил: (п)

НИКОЛАЙ ГРИГОРОВ

Областен управител на област Габрово

**СТРАТЕГИЯ НА ОБЛАСТ ГАБРОВО ЗА
ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМИТЕ
(2014 - 2020 ГОДИНА)**

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Въведение.....	стр. 3
II.	Актуално състояние на ромската общност.....	стр. 4
	<i>Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:</i>	
	1. <i>Образование.....</i>	стр. 6
	2. <i>Здравеопазване.....</i>	стр. 7
	3. <i>Жилищни условия.....</i>	стр. 9
	4. <i>Заетост и социално включване</i>	стр. 10
	5. <i>Върховенство на закона и недискриминация.....</i>	стр. 12
	6. <i>Култура и медии.....</i>	стр. 14
III.	Визия.....	стр. 15
IV.	Стратегическа цел.....	стр. 15
V.	Водещи принципи и хоризонтални аспекти при изпълнението.....	стр. 16
	<i>Принципи.....</i>	стр. 16
	<i>Хоризонтални аспекти.....</i>	стр. 17
VI.	Приоритети: образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.....	стр. 18
	1. <i>Образование.....</i>	стр. 18
	2. <i>Здравеопазване.....</i>	стр. 20
	3. <i>Жилищни условия.....</i>	стр. 22
	4. <i>Заетост.....</i>	стр. 24
	5. <i>Върховенство на закона и недискриминация.....</i>	стр. 26
	6. <i>Култура и медии.....</i>	стр. 27
VII.	Институционална рамка и структури. Мониторинг на изпълнението на плановите документи.....	стр. 28
VIII.	Заклучение.....	стр. 29

СТРАТЕГИЯ НА ОБЛАСТ ГАБРОВО ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА РОМИТЕ (2014 -2020)

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за интегриране на ромите на Област Габрово е основен стратегически документ, който задава рамката за провеждане на интеграционна политика на областно ниво за периода 2014-2020 година. Названието „роми” се използва като обобщаващо както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

Стратегията прилага целенасочен интегриран подход към българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. В този смисъл и в изпълнение на по-общата стратегия за борба с бедността и изключването, предоставянето на подкрепа и за лица в неравностойно положение от други етнически групи също не е изключено от настоящата стратегия.

Настоящата стратегия е хармонизирана с основните стратегически документи на национално ниво, а именно Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020), приета с Решение на Народното събрание на 01.03.2012 г., Националната програма за реформи на Република България (2011-2015г.) и Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005-2015г. Тя кореспондира с международни стандарти в областта на правата на човека и правата на лица, принадлежащи към малцинствата, към които Република България се е присъединила. Разработена е съгласно насоките за Областно планиране, изготвени от Секретариата на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси.

При изготвяне Стратегията на Област Габрово за интеграция на ромите (2014 - 2020) е спазен принципът на партньорството. Гаранция за това е, че тя е разработена от областен оперативен екип, в който участват представители на заинтересовани държавни институции и неправителствени организации, които имат отношение към интеграцията на ромите и шестте приоритетни области на интеграционна политика – образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии. На база на аргументирани мнения и препоръки относно потребностите на целевите групи, са

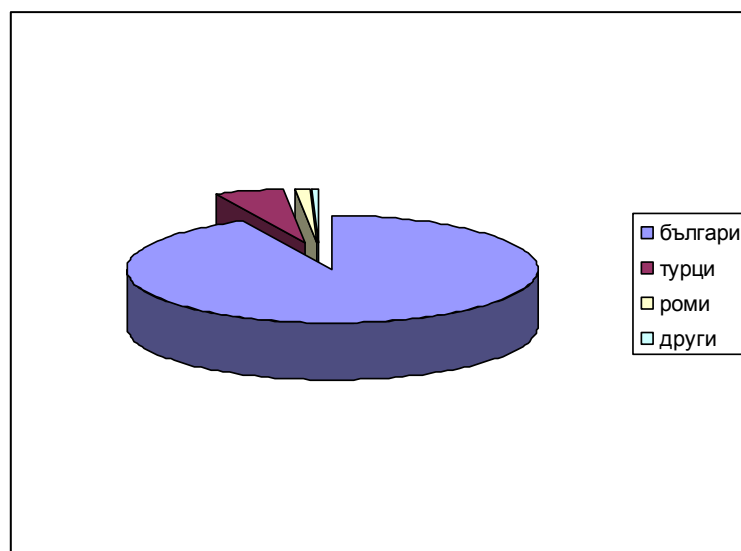
изведени визия, стратегическа цел и оперативни цели към всеки от приоритетите, заложи в Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите. Стратегията планира също така гъвкави и устойчиви мерки за интеграция на ромите в област Габрово за периода 2014-2020 година.

Стратегията на Област Габрово за интеграция на ромите (2014 -2020) ще послужи като обща стратегическа рамка на регионално ниво, чиито цели ще намерят конкретна реализация в мерките и приоритетите, залегнали в Общинските планове за действие, които се явяват приложение към Областната стратегия.

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА РОМСКАТА ОБЩНОСТ

Данни по етнически признак се събират единствено на принципа на доброволно самоопределяне и при спазване на Конституцията на Република България, Закона за защита на личните данни, Закона за защита от дискриминация, които са синхронизирани с Европейското законодателство. В Република България всяко лице, принадлежащо към етническо, религиозно или езиково малцинство, има правото да избере дали да бъде третирано като принадлежащо към дадено малцинство или не, без от това да произтичат каквито и да било неблагоприятни последици. Това право намира своята реализация при преброяванията на населението, при които всеки доброволно посочва своята етническа принадлежност, майчин език и вероизповедание, а ако желае – може и да не направи това.

Към 1 февруари 2011 г. населението на област Габрово е 122 702 души. Данните от последното преброяване на населението през 2011г. сочат, че най-многобройната етническа общност в област Габрово е българската. Към нея са се самоопределили 106 406, или 92.2% от лицата, отговорили на доброволния въпрос. Турската етническа група е втората по численост. Към 1.02.2011 г. 6 464, или 5.6% от всички лица, доброволно декларирани етническата си принадлежност, са се самоопределили като част от нея. Ромският етнос е третият по численост в областта. Към 1.02.2011 г. той наброява 1 305 души, с относителен дял от 1.1%. Към други етнически групи са се самоопределили 533 души, или 0.5%.

Етнодемографската картина може да търпи корекции, тъй като лицата, които не се самоопределят, са 650, или 0.6% от отговорилите. На доброволния въпрос за етническа принадлежност не са отговорили 7 344 лица, или 6.0% от населението в областта. Това означава, че реалният относителен дял и съответно абсолютният брой на ромското население вероятно е по-голям.

На фона на негативната демографска тенденция за намаляване на населението се забелязва увеличаване броя на българските граждани, които са се самоопределили като роми, в сравнение с преброяването през 2001г.. Оттук може да се направи изводът, че има тенденция към увеличаване на ромския етнос на територията на област Габрово

По отношение териториалното разпределение на самоопределилите се като роми в четирите общини на Област Габрово, най-голям е броят им в Община Севлиево, докато в Община Трявна той е незначителен – само 59 души. Ромското население в Община Габрово наброява 367 души, а в Дряново – 261 души.

Общини	Общо	В т.число отговорили	Етническа група				
			Българска	Турска	Ромска	Други	Не се самоопределят
Общо за областта	122702	115358	106406	6464	1305	533	650
Габрово	65268	61472	60207	504	367	224	170
Дряново	9685	8974	8078	495	261	115	25
Севлиево	35995	33599	27045	5405	618	152	379
Трявна	11754	11313	11076	60	59	42	76

От таблицата е видно, че Област Габрово не може да бъде определена като регион с висока концентрация на етнически групи, а и разпределението им в общините

също е равномерно, с лек превес за двата по-големи града Севлиево и Габрово. Както в повечето области на България ромският етнос е трети по численост след българския и турския.

Анализ на състоянието на ромската общност по сектори:

1. ОБРАЗОВАНИЕ

В област Габрово се наблюдават съществени различия в образователната структура на населението по етническа принадлежност. Докато при населението на 7 и повече навършени години, самоопределило се към българската етническа група, 72.0% са с високо образование (19.9% с висше и 52.1% със средно), то при населението от турската етническа група с високо образование са 34.1% (3.1% с висше и 31.0% със средно). Данните за образователната структура на ромската етническа група сочат, че едва 0.4% са със завършено висше образование, а един на всеки 17 души, никога не е посещавал училище (5.9%). Ромите попадат главно в категориите „завършили основно образование” (392 души) или „начално образование или незавършено начално образование” (549 души). Причините са комплексни и най-вече касаят образованието на родителите и промените в живота (разводи, премествания, безработица, здравословно състояние), които не могат да мотивират децата за по-високи учебни постижения.

Въпреки тези факти, сферата на образованието има добра перспектива за подобряване на съществуващото положение.

За разлика от останалите области, в област Габрово не се наблюдава голям проблем с отпадането на ученици. През учебната 2012-2013г. са отпаднали от училище 6 ученици.

Основните проблеми са свързани с:

- Недостиг на кадри, квалифицирани за работа в мултиетническа среда, познаващи ромската култура, владеещи ромски език.
- Недостатъчно са представени в учебното съдържание историята и културата на етническите малцинства. Основополагащите елементи на културната идентичност най-често се свеждат до традиционния фолклор, без да се отчитат всички останали културни постижения на етническите малцинства, а още по-малко приносът им към общонационалната култура и развитието на обществото.

Дейностите в образованието са ориентирани към осигуряване на приобщаващо образование на деца и ученици от малцинствата. За целта следва да се познават педагогически и психологически модели, ориентирани към ценностния статус на детето в полето на етнокултурното многообразие. Това се постига с повишаване

интеркултурната компетентност на учителите. През 2013г. 40 преподаватели от училища в област Габрово преминаха обучение «Формиране на знания, умения и компетентности за работа в интеркултурна среда» в рамките на проект «Квалификация на педагогическите специалисти», финансиран по ОП «Развитие на човешките ресурси». Обучението е насочено към повишаване квалификацията на учителите, които работят с деца, чийто майчин език не е български. По Национална програма за квалификация начални учители от Севлиево, с. Шумата и с. Душево преминаха квалификационен курс на тема «Креативно обучение на учители в подкрепа на културното и социално включване на ромските деца в училище». РИО – Габрово оказва методическа помощ при разработване и изпълнение на планове за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства във всички училища на областта. Насърчава се участието на ученици и родители от ромския етнос в проекти и дейности, възпитаващи толерантност, разбирателство, изучаване на културни особености и обичаи. Преодоляването на социалната изолация и автосегрегация на учениците от ромски произход към училищната среда се осигурява чрез регламентирано въвеждане на задължителна предучилищна подготовка.

Общините в Габровска област са сред пилотните, въвели задължителната двугодишна подготовка преди постъпване в първи клас.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравеопазването в ромската общност в Габровска област е комплексен проблем. Ромското население няма добра здравна култура. Поради бедността на ромите в областта и липсата на постоянна работа, голяма част от тях са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права.

Стремежът на местно ниво е в синхрон с националната политика и е насочен към осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване. Основната цел в приоритет здравеопазване е осигуряване на превантивни мерки, редовни медицински прегледи, пренатални и постнатални грижи и семейно планиране. Очерталите се през годините проблеми в сферата на здравеопазването за ромите са :

1. Голяма част от ромите нямат лични лекари и не правят профилактични прегледи. Това с годините води до бързо влошаване на здравния им статус.
2. Ранното съжителство на съпружески начела и раждане на деца от малолетни и непълнолетни майки също е много важен проблем, който е специфичен за ромската общност. По отношение на бременността – бременните жени се картотекират непосредствено преди раждане, не посещават редовно женска консултация и с това попадат в рискови групи бременности. Забелязва се през последните години снижаване на възрастта

на първо раждане, множество ранни връзки между малолетни, които нямат никакви знания и умения за отглеждането на децата си. Наблюдават се бракове по съребрена /роднинска/ линия, което предполага раждането на дете с увреждания.

3. Друг проблем със здравеопазването е, че децата от уязвимите групи не посещават детска консултация и респективно не се имунизират редовно. Това е една от причините за честото им боледуване, както и по-високата смъртност. Текущите проверки по имунопрофилактиката, извършвани от отдел „Противоепидемичен контрол“ на РЗИ през 2013 г. показват, че има деца от ромски произход, със значителни пропуски в имунизационния си статус. За община Габрово те са 23 деца, община Дряново 8 деца и община Севлиево 11 деца. Тези деца се отглеждат в рискова семейна среда (родители с психични заболявания, проституиращи майки, родител, лишен от свобода, родители-алкохолици). Обхващането на такива деца със задължителни профилактични имунизации е изключително трудно, поради липсата на съдействие от техните родители.
4. При постъпване в болнично заведение многодетните майки не дочакват края на лечението на децата си и самоволно напускат. Най-честата причина за това е, че са оставили в къщи останалите деца, за които няма кой да се грижи. По този начин лечението на децата не се довежда до край и често, поради този факт, след няколко дни се налага детето да постъпи отново в болница за лечение или развива хронично заболяване.
5. Поради финансови затруднения, голяма част от представителите на уязвими групи след преглед от лекар не закупуват изписаните медикаменти, вкл. и за децата си. Това не само обезсмисля медицинския преглед, но влошава здравното състояние на децата.
6. Няма навици за посещение при лекар по дентална медицина, нито тенденция за водене на децата при лекар по дентална медицина.
7. Голяма част от заболяванията са в резултат на редица рискови фактори - масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на доходите и потреблението, лоши хигиенни условия за живот, неблагоприятна околна и жилищна среда, начин на живот, във връзка с което по данни на РЗИ ромското население по-често боледува от:
 - хронични болести на дихателната система /хроничен бронхит, астма, емфизем, хронична обструктивна белодробна болест/
 - алергии
 - хронични болести на черния дроб
 - наследствени заболявания и вродени аномалии
 - стомашно-чревни заболявания
 - различни болести, причинявани от паразити.

8. Изключително сериозен проблем представляват инфекциозните заболявания като хепатит А – наречен „болест на мръсните ръце“ и туберкулозата. Хигиенно – жилищните норми на населението от ромския етнос силно затруднява изолацията на вирусоносителите. Пренаселеността на кварталите и жилищата благоприятства предаването на зарази и заболяванията често приемат епидемичен характер.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Като цяло жилищните условия на ромите са значително по-лоши в сравнение с тези на останалата част от населението. Малка част от групата имат собствени жилища или същите са с осигурени добри условия. Много от жилищните обекти са без баня, канализация и електричество. Както и в другите области на страната, така и в област Габрово се наблюдава тенденция за обособяване на квартали с компактно ромско население. През 2013г. Сдружение „Социален диалог” изготви списък с обособените места в област Габрово, населявани от по-голям брой ромски общности. Картографирани са общо 52 места с ромски семейства, като са определени и санитарно-битовите условия. Списъкът с терените е приложение към настоящата Стратегия.

В Община Габрово има няколко места с концентрирано население, предимно от ромския етнос - в индустриалната част на града в кв. Бойката, ул. Батак, ул. Генерал Николов, ул. Градище, на ул. Лазурна 10. Постройките, в които живеят са стари, неподдържани реституирани частни имоти, в повечето случаи без електричество, санитарни възли и течаща вода, част от тях полусъборени, липсват мебели, електрически уреди и вещи от първа необходимост. Няма обособени лични пространства за развитие и отглеждане на децата. Има случаи и на самонастанили се в общински имоти, без издадени настанителни заповеди от общинската администрация. Като цяло през последните години се наблюдава временно увеличение на притока на роми от други населени места, но трайното им заселване в града е невъзможно, поради липсата на постоянен адрес.

В община Севлиево има няколко населени места с представители на различни етнически групи -роми, турци и власи. Преобладаващо ромско население живее в обособени територии в Община Севлиево в селата Градница, Сенник, Добромирка, Дамяново и Столът. В град Севлиево също има съсредоточаване на население от ромски произход в квартал Балабанца - около 1900 жители, като около 1/4 са деца. В квартал Балабанца и в с. Столът са реализирани инфраструктурни проекти за подобряване условията на живот.

В **община Дряново** ромите живеят при сравнително добри жилищни условия. Жилищните условия на жителите в община Дряново са добри. В града има квартал със 756 души, които са се самоопределили като роми и турци. През 2008г. в квартала е изградена нова ВиК система и са преасфалтирани улиците. По-голямата част от малцинственото население в Дряново има собствени жилища, които са сравнително добре обзаведени. Проблем за града са незаконните постройки и настаняването в общински жилища, тъй като има много желаещи и недостатъчен брой жилища. Не се предвижда и построяване на нов общински жилищен фонд. Нуждаещите се препращат към алтернативно настаняване в квартири.

В **Община Трявна** по данни на РДСП има 41 уязвими ромски семейства, от тях 4 са картотекирани в общината като крайно нуждаещи се от жилища. Две от семействата към момента живеят на свободен наем, а останалите две са настанени във фургони предоставени от общинската администрация. В гр. Плачковци има 5-6 ромски семейства, но те живеят при добри битови условия. Подпомагат се със социални помощи, тъй като са безработни.

Обособяването в гета, където най-често липсва и адекватна социална инфраструктура - детски, образователни, лечебни и културни заведения, зелени площи води изолираност от останалите и затваряне в собствена общност. Това от своя страна води до задълбочаване на проблемите, затвърждаване на статуса на малцинството, липса на желание за прогресиране и споделяне на житейски опит с другите хора, липса на „добри“ примери, повишена престъпност, лошо стопанисване и поддръжка на обитаваните имоти.

4. ЗАЕТОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ

Налице са значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. По данни на НСИ най-висока е заетостта във възрастовата група между 15 и 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 62.0%. **Коефициентът на безработица е най-висок сред лицата от ромската етническа група - 34.7%. При тях е регистриран и най-високият относителен дял на икономически неактивното население - 58.9%.**

Наблюдава се голямо разминаване в данните за безработните лица от ромската етническа група, предоставени от НСИ и Бюрото по труда. За разлика от

официалната статистика, Дирекция „Бюро по труда” работи с данни, които събира от регистрираните безработни и то тези, самоопределили се като роми. По данни на Дирекция „Бюро по труда” – Габрово към 28.02.2014г. броят на регистрираните безработни лица, самоопределили се като роми, е едва 82, при общ брой на регистрираните безработни в област Габрово – 4017 души.

За периода от 2011 г. до 30.09.2013 г. броят на безработните лица, самоопределили се като представители на етническата ромска група варира от 61 до 49 лица. На фона на други области в България с повече ромско население, броят на регистрираните лица от ромски произход в Габрово е незначителен. Оттук произлиза и един от основните проблеми за преодоляване на ромската безработица, тъй като липсата на регистрация в „Бюро по труда” възпрепятства включването им в програми и мерки за обучение и заетост, финансирани от държавния бюджет или със средства от Европейския социален фонд. Данните показват ниска заинтересованост и инициативност на ромите да търсят работа и да се включат в програми и мерки на Бюрото по труда за насърчаване на заетостта. По-голям е делът на жените от ромски произход, регистрирани в „Бюрото по труда” – 49, спрямо мъжете – 33 лица. Образователната структура на безработните показва, че 29 души от всички регистрирани от ромски произход са с начално образование, а 32 с основно. Едва двама са със средно образование, което потвърждава и официалната статистика, че по-голяма е безработицата сред по-ниско образованите роми. Ниският образователен ценз и произтичаща от това ниска квалификация ги поставя в още по-неблагоприятно положение на пазара на труда и най-вече на първичния пазар на труда. Включването на ромите в различни програми, дейности и мерки, финансирани от Европейските фондове, е трудно, поради изискването за завършено основно образование.. Основна алтернатива за намиране на работа са Националните програми за осигуряване на заетост. Дълготрайната безработица допълнително демотивира безработните роми да търсят реализация на пазара на труда, което се отразява и върху възможността децата им да посещават училище.

За преодоляване на проблема с безработицата Дирекция „Бюро по труда” – Габрово насърчава включването на ромите чрез планиране на три различни вида дейности:

- 1) за повишаване конкурентността им на пазара на труда,
- 2) за осигуряване на заетост,
- 3) за насърчаване на предприемаческата им култура.

Общият брой на включените лица в различните дейности през периода от 2011 г. до 30.09.2013 г. е 94 лица при планирани 120, или 78,3% изпълнение на плана.

В дейности за повишаване пригодността за заетост и квалификация към 30.09.2013 г. са включени 34 лица, при план 50 лица, както следва:

- в индивидуални и групови форми за професионално ориентиране и мотивация за активно поведение на пазара на труда – 31 лица;

- в обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности- 3 лица, като и 3 от тях са по ОП”РЧР”.

Осигурена е заетост към 30.09.2013 г. на 60 лица, при план 70 /85,7%/, чрез включването им в различни програми, проекти, насърчителни мерки за заетост и на първичния пазар на труда. Най-много са устроените на работа лица по НП ”От социални помощи към осигуряване на заетост” - 21 лица, по ОП”РЧР” – 19 лица, по регионални програми за заетост 9 лица, по насърчителните мерки за заетост е осигурена работа на 6 лица и на първичния пазар на труда са започнали работа 5 лица.

В рамките на дейностите за насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес, Бюрата по труда предлагат мотивационни обучения. При планирани 2 лица от ромския етнос за включване в мотивационно обучение, към 30.09.2013 г. няма такива, заявили желание за участие.

Относно насърчаването на социалния и граждански диалог, в подкрепа на трудовата реализация на ромите, през 2012 г. в ДБТ- Габрово са проведени срещи с ромски представители за търсене на тяхното съдействие и сътрудничество при реализирането на отделните дейности в утвърдения план на Дирекция „Бюро по труда” - Габрово.

По данни на Регионална дирекция за социално подпомагане (РДСП) – Габрово през 2012г. броят на подпомаганите лица и семейства с месечни социални помощи по реда на чл. 9 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане в област Габрово е 502. Дирекция „Социално подпомагане” отпуска помощи на лицата и семействата без оглед на етническата принадлежност, но по наблюдения на специалистите от дирекцията значителен процент е предназначен за подпомагане на лицата от ромски произход..

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

От 2010г. до 2014г. за територията на Област Габрово Комисията за защита от дискриминация е разгледала 5 жалби по признак „етническа принадлежност” и е образувала преписки по тях. Две от преписките са спрени, поради оттегляне на жалбите. Констатациите на КЗД по останалите преписки са, че няма нарушение на Закона за защита от дискриминация. Проблемите от дискриминационен характер, разглеждани от КЗД в област Габрово, са свързани с вменяване на вина за несъществуващи престъпления на хора от ромски произход, дискриминация по пол и етническа принадлежност при упражняване правото на труд, спиране на питейна вода, тормоз над ромка, настанена в Защитено жилище и др. Броят на

подадените жалби по признак „етническа принадлежност” е незначителен на фона на разглежданите случаи в други области.

За периода от 2009 г. до 2013 г. на територията на областта няма регистрирани междуетнически конфликти. По отношение на престъпленията и противообществените прояви в област Габрово, не се наблюдава увеличаване или намаляване на престъпленията, извършени от представители от уязвими групи, включително роми. По данни на Областна дирекция на МВР динамиката на престъпността е на постоянно устойчиво ниво, вариращо за различните години между 19% и 22% по отношение на броя установени извършители на престъпления от етнически групи спрямо общия брой на всички установени извършители на престъпления в рамките на календарната година. Най-разпространените видове нарушения и престъпления сред уязвимите групи са:

Кражби

Измами

Управление на МПС от неспособни лица или в срока на лишаване от право да управлява по административен ред

Неполагане грижи за низходящи лица

Неплащане на издръжка

Незаконна сеч

Причиняване на средна телесна повреда

Съжителство с лице не навършило 16 год.възраст

Лека телесна повреда по хулигански подбуди

Закана за убийство

Самоуправство

Продажба на акцизни стоки без бандерол

Увреждане

Изнасилвания и блудства

Наблюдава се рецидивна престъпност сред уязвимите групи по отношение на грабежи, изнасилвания и блудства. Високият относителен дял на престъпленията против собствеността и в частност кражбите се обуславя както от стопанско-битовите условия, в които живеят извършителите, така и от ниската им степен на образование. Не на последно място влияние оказва и изключително високата степен на безработни лица, представители на общността.

По наблюдения на служители от ОД на МВР масовите сбивания са сред системните нарушения на обществения ред. Такива противообществени прояви има в районите на улици в Габрово: “Ген. Николов”, “Индустриална”, “Батак”, “Ивайло”, “Петър Божинов”, “Козещица”, “Васил Петлешков”, “Турски дол” и “Бодрост”. Множество сигнали има от живущите на ул. “Ивайло” и ул. “Зелена ливада” № 34. Като уязвими места с регистрирани противообществени прояви в Габрово са: градското сметище; централен кооперативен пазар; градинката на “Колелото”; кооперативен пазар на Шиваров мост.

В община Севлиево има проблеми с нарушаване върховенството на закона в квартал Балабанца. Липсата на информация и ниското образователно и културно ниво сред по-голямата част населението там води до рисково поведение, което лесно се манипулира от външни фактори с политически или други интереси.

Последиците от това могат да се изразят в нарушения на обществения ред или в пораждаване на етническо напрежение. Липсва доверие от страна на ромите в институциите. В тази връзка през лятото на 2008 год. в квартала беше открит Гражданско обществен център за превенция и интеграция, който работи за:

- да подпомага осигуряването на обществения ред и сигурност;
- да обучава населението относно гражданските права и задължения, а също и с други актуални обществени теми и да извършва превантивна дейност;
- да предоставя информация и да съдейства за разрешаване ежедневните потребности и проблеми на населението;
- ангажиране на малолетните и непълнолетните лица с обществено полезни дейности и неформално образование/семинари, лекции/ както и провеждане на спортни мероприятия, по време на които да се „стопява леда“ между ромите и българи;
- оказване съдействие на родителите-ромите по отношение правилното възпитание на децата им като се акцентира на редовното посещение на училище и пресичане случаите на ранни съжителства на малолетни и непълнолетни с пълнолетни лица;
- запознаване на родители с видовете наркотични вещества с цел да предпазят децата си;
- лекции и беседи с цел намаляване случаите на домашно насилие;

В Община Трявна противообществените прояви и нарушенията на обществения ред от страна на представители на уязвими групи, са единични случаи и се дължат предимно на злоупотребата на алкохол от лицата, след получаването на възнаграждения, както и по времето на празници. Най-често извършваните престъпления са кражбите на лично имущество от обезлюдени селски райони на Община Трявна.

В Община Дряново ситуацията е сходна – най-често се наблюдават масови сбивания.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

Наред с образованието, културата е един от основните начини за промяна на съзнанието и духовно извисяване. Като цяло се отбелязва недостатъчно използване на културните ресурси в процеса на интеграция на ромите в българското общество. В Област Габрово има 2 театъра, 10 музея, 4 художествени галерии, 77 читалища, 51 обществени библиотеки и множество други културни институти. Посещението им е според желанието, потребностите и възможностите на всеки български гражданин, независимо от етническата му принадлежност. На територията на

Област Габрово се работи за популяризиране и съхраняване на ромската култура, обичаи и занаяти, като за целта се включват представители на ромския етнос в културните мероприятия, организирани от общините или в проекти, изпълнявани от читалища и НПО. Целта е те да бъдат традиционно включвани в събития от културния календар на общините в областта и съседните области като например националния фестивал „Семе българско”, Детски ромски фестивал „Отворено сърце”, празник на тиквата, Габровския карнавал, Национален фолклорен фестивал в с. Жълтеш и др. Болшинството от ромите в Област Габрово спазват българските културни традиции. Налага се изводът, че децата от ромски произход са по-активни в културния живот от възрастните и това е така, защото участват наравно със съучениците си в различни прояви и чествания на местни и национални празници. Тези дейности благоприятстват приобщаване на децата и изграждане на толерантни взаимоотношения.

Свободен е достъпът до интернет по Програма „Българските библиотеки – място за достъп до информация и комуникация за всеки” („Глоб@лни библиотеки”). Всички 16 обществени библиотеки, целеви по програмата разполагат с компютърни конфигурации. Осигуряването на безплатен достъп до интернет е от особена важност за хората от уязвимите групи, в т.ч. и ромите.

III. ВИЗИЯ

Към 2020г. ромите и българските граждани в уязвимо положение от други етноси в Област Габрово са интегрирани и активно включени в обществения живот, като са намалени съществуващите икономически различия и е постигнато социално сближаване.

IV. СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

Създаване на условия за равноправно интегриране на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в обществения и икономическия живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване принципите на равнопоставеност и недискриминация.

V. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ И ХОРИЗОНТАЛНИ АСПЕКТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Принципи:

Водещи при формулирането, изпълнението, наблюдението и оценката на интеграционните политики за ромите, заложи в настоящата Стратегия, са Десетте общи основни принципа за включване на ромите, приети от Съвета на Европейския съюз на 8.06.2009г.:

Принцип No 1: Конструктивни, прагматични и недискриминационни политики

Целта на тези политики е да осигури ромите с ефективен достъп до равни възможности в обществата на страните членки на ЕС.

Принцип No 2: Изрична, ясно определена но не изключителна насоченост

Съществено за инициативите в политиката на включване е фокусиране върху ромите, като целева група, но не като изключение от другите хора, които споделят същото социално-икономическо положение.

Принцип No 3: Межкултурен подход

Необходим е межкултурен подход, който да въвлеча ромите заедно с хора от различен етнически произход. Съществените за ефективната комуникация и политика, межкултурно учене и умения заслужават да бъдат подкрепени успоредно с борбата с предразсъдъците и стереотипите.

Принцип No 4: Приобщаване към мнозинството

Адекватно включване на ромите и ромската проблематика в общите и в секторните политики и институции (мейнстриймिंग в обществото)

Принцип No 5: Осъзнаване на измерението за равенството между половете

Политическите инициативи за включване на ромите е необходимо да вземат под внимание потребностите и положението на ромските жени, във връзка с които съществуват въпроси като множествена дискриминация и проблеми с достъпа до здравна грижа и детска издръжка, но също така и домашно насилие и експлоатация.

Принцип No 6: Трансфер на основани на фактите политики

При формулирането и изпълнението на политики за социално включване се вземат предвид съществуващите примери и добър опит от ЕС и извън него.

Принцип No 7: Използване на инструменти на Общността

В развитието и изпълнението на своите политики, насочени към включване на ромите е от изключително значение пълното използване от страните членки на инструментите на Общността - законодателни, финансови и координационни.

Принцип No 8: Участие на регионалните и местните власти

Тези органи на властта играят ключова роля в практическото изпълнение на политиките за включване на ромите.

Принцип No 9: Участие на гражданското общество

Въвличането на гражданското общество е признато като жизненоважно, както с оглед на мобилизирането на съществуващия опит и на разпространението на знания, така и поради необходимостта от провеждане на обществен дебат и споделяне на отговорност чрез политическия процес.

Принцип No 10: Активно участие на ромите

Ефективността на политиките се засилва с въвличането на ромите на всеки етап от процеса. Участието на ромите трябва да има място и на национално, и на европейско ниво, чрез приноса на опит от ромски експерти и държавни служители, както и чрез консултации с редица заинтересовани лица в процеса на създаването, изпълнението и оценката на политическите инициативи. От съществено значение са също така подпомагането за пълноценното участие на ромите в обществения живот, стимулирането на тяхното активно гражданско участие и развитието на техните човешки ресурси.

Хоризонтални аспекти:

Стратегията обединява действащите стратегически документи и планове за развитие на отделните сектори, с оглед постигане на добро взаимодействие и допълване на планираните дейности. Осигуряването на интегрирано управление на секторните политики повишава ефекта от тяхното изпълнение. Основни подходи при изпълнение на дейностите са:

- Интегриране на правата, задълженията, потребностите и проблемите на ромите в общите правителствени и секторни политики (мейнстриймिंग). Гарантиране на ефективно равенство в достъпа до основните обществени сфери.
- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на различни форми на неравнопоставеност във всички обществени сектори. Утвърждаване на позитивни обществени нагласи към ромската общност.
- Насърчаване на позитивни действия за преодоляване на традиционни практики в ромската общност, които засягат правата на жените и децата.

- Интегриран териториален подход, при който на териториален принцип едновременно се предприемат мерки и обединяват ресурси по различни приоритети, съобразени с местните особености и нужди, включително на най-нуждаещите се с цел постигане на видима промяна на конкретно населено място /квартал, махала/.

VI. ПРИОРИТЕТИ :
ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ,
ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ,
КУЛТУРА И МЕДИИ.

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Оперативна цел: Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда

Общините и Регионалния инспекторат по образование – Габрово са водещи отговорни институции за изпълнение на целите на Стратегията по приоритет „Образование” в сътрудничество с Областна администрация и НПО на територията на област Габрово.

Специфични цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на деца и ученици от ромски произход в етнически смесени детски градини и училища на територията на Габровска област.
2. Повишаване качеството на образование в детските градини и училища в областта, в които се обучават деца от ромски произход.
3. Повишаване образователното равнище на децата и учениците от етническите малцинства.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от етнически малцинства; повишаване толерантността и намаляване на проявите на дискриминация сред подрастващите;
5. Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми;
6. Повишаване интереса и приобщаване на родителите-роми към образователния процес; засилване на участието им в училищния живот.
7. Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование.

Конкретни дейности за постигане на целите:

1. Осигуряване на качествено образование на ромските деца, съизмеримо с образованието на децата от мнозинството.
2. Обхващане на всички ромски деца в задължителна училищна възраст в образователната система.
3. Увеличаване на процента ромски деца, привлечени във формите на предучилищно възпитание и подготовка.
4. Развитие на извънкласни и извънучилищни дейности, свързани с интеркултурното образование.
5. Разработване и прилагане на учебни програми, свързани с образованието в мултикултурна среда и интеркултурния диалог
6. Насърчаване на родителите от ромски произход да изпращат децата си на училище - Повишаване на информираността и чувствителността на родителите роми относно ролята на образованието като средство за осигуряване на перспективи за развитие и социално-икономическа интеграция на децата. Въвличане на родителите роми в образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
7. Работа с родители от неромската общност за възпитаване на толерантност у децата
8. Провеждане на кампании в ромските квартали от образователни медиатори, които да разясняват значението на образованието за бъдещата реализация на ромите - Повишаване осведомеността на родителите от ромски произход относно ползите от предучилищното и училищно образование и възприемане на образованието като семейна ценност; дейности за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция; сътрудничество в тази насока с ромските лидери и НПО.
9. Насърчаване на отговорно родителско отношение. Прилагане на ефективни мерки за контрол на родители, които нарушават разпоредбите на чл. 53 от Конституцията на Република България и чл. 7 от Закона за народната просвета, според които училищното обучение до 16-годишна възраст е задължително.
10. Насърчаване на дейности за толерантност, интеркултурно образование и диалог чрез конкурси и програми, финансирани от общините.
11. Мотивиране на училищата и детските градини да търсят възможности за финансиране на дейности, в които целева група са ромските деца и ученици.
12. Информиране на възрастни роми за възможностите за учене през целия живот
13. Подпомагане процеса на възпитание на ромските деца чрез усвояване на механизми за успешна социализация в мултикултурна училищна среда - Въвеждане на интеркултурен подход в цялостния образователно-

възпитателен процес /в учебното съдържание, чрез извънкласни и извънучилищни дейности и др./. Включване на занимания по интереси, допринасящи за запазване и развиване на етнокултурната идентичност на ромските деца, както и на останалите етнически общности. Създаване на клубове по интереси; сформирани на групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства; традиционни занаяти; провеждане на занятия за мултикултурно и мултиетническо опознаване.

14. Привличане на родителите от ромски произход в училищния живот, в т.ч. и чрез включване в обществени съвети, училищни настоятелства и съвместни мероприятия – екскурзии, концерти, спортни срещи;
15. Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда;
16. Застъпване на разнообразни форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението, деца в риск от отпадане и отпаднали за връщане в училище, за задържане на децата в училище, за подпомагане на децата да продължат образованието си в по-горен клас и образователна степен.
17. Осигуряване на институционална подкрепа за интеркултурното образование и възпитание за формиране на толерантност и запазване на културната идентичност на децата от различните етноси във всички сфери на учебно-възпитателната работа.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми

Регионална здравна инспекция – Габрово в сътрудничество със здравните медиатори и НПО са водещи при изпълнение на целите в Стратегията по приоритет „Здравеопазване”.

Специфични цели:

1. Повишаване на здравните знания и достъпа на ромите и населението от уязвимите общности до здравна информация;
2. Намаляване на ранната и нежелана бременност сред ромите и населението от уязвимите общности;
3. Развиване на медиаторството и на различни форми на работа за и в общността

4. Подобряване на профилактичните дейности сред ромите и населението от уязвимите общности;
5. Намаляване на детската смъртност;
6. Подобряване на здравната помощ за новородените и децата в предучилищна и училищна възраст;
7. Оценяване и наблюдение на здравното състояние на лицата от уязвимите общности.

Конкретни дейности за постигане на целите:

А. Развитие на здравно медиаторство:

1. Идентифициране на кварталите с ромско население, в които има нужда от здравни медиатори и избор на подходящи хора; привличане на хора от ромската общност за здравни медиатори; текущо обучение на медиаторите за поддържане на квалификацията им и осигуряване на реализацията им; разширяване сътрудничеството на личните лекари със здравните медиатори;
2. Включване на представители на ромската общност – здравно-социални сътрудници за работа на терен и здравни медиатори в предоставянето на услуги чрез засилено участие на НПО;
3. Активно съдействие от страна на медиаторите в усилията на личния лекар за обхващане на бременните до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар-специалист по акушерство и гинекология и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане;
4. Активизиране дейността на медиаторите за издирване на деца без личен лекар и разясняване пред родителите им важноста за регистрирането им;

В. Провеждане на беседи и информационни кампании:

1. за правата и задълженията на ромите като здравноосигурени лица, за подобряване на здравните нагласи и поведение;
2. с подрастващи и млади хора и с техните родители - кампании за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за опасностите, които крие ранната бременност за майката и бебето, за риска от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести и начините за профилактиране;
3. с младите майки - кампании за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
4. с жени, ангажирани с отглеждането на малки деца;
5. разяснителни кампании за значението на профилактичните прегледи сред ромското население

6. кампании за запознаване с начините за предпазване от най-разпространените инфекциозни, онкологични, сърдечносъдови и наследствени болести;
7. беседи от здравни специалисти и медиатори за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;

С. Скрининг и превенция:

1. Организиране на консултативни кабинети в квартали и махали с предимно ромско население по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции;
2. Създаване на мобилни кабинети в местата с компактно ромско население за извършване на профилактични прегледи, ваксинации, консултации с гинеколог и педиатър.
3. Информирание за възможностите за генетично консултиране и дородова диагностика на бременни жени в риск;
4. Активно издирване от личния лекар на новородени в домашни условия деца и тяхното имунизирание с ваксините, съответстващи на възрастта;
5. Провеждане на ранна диагностика и скринингови изследвания с мобилни мамографи за превенция на рака на млечната жлеза, скрининг за рак на дебелото черво и простата, артериална хипертония, сърдечно съдови заболявания, белодробни заболявания, захарен диабет и дислипидемии с мобилни флуорографи, ехографи и лаборатории;
6. Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза;
7. Изграждане на капацитет и работа в общността за превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и инфекции, предавани по полов път;
8. Включване на ученици и младежи от ромски произход в младежките клубове на БЧК и др. доброволчески организации;
9. Проучване на здравния статус на ромското население; разработване на механизми за наблюдение и оценяване на здравното състояние на ромското население;

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Оперативна цел: Подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура

Общинските администрации на територията на областта са водещи отговорни институции за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Подобряване на жилищните условия” в сътрудничество със Служба по геодезия, картография и кадастър Габрово и РО на НСК Габрово при РДНСК.

Специфични цели:

1. Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско население, целящи осигуряването на съвременна жилищна среда;
2. Отреждане на нови територии за жилищно строителство с възможности за деконцентриране на компактните и обособени ромски квартали;
3. Актуализация/изработване на подробни устройствени планове на съществуващи и новоотредени терени;
4. Проектиране и изграждане на техническа и социална инфраструктура;
5. Изграждане и рехабилитация на социални жилища;
6. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими семейства от домовете, които обитават;
7. Формиране на отношение на отговорен и добър стопанин при предоставяне на право на ползване на недвижим имот. Привличане на НПО и изявени лица от общността по места за изграждане на съвременни поведенчески модели.

Конкретни дейности за постигане на целите:

1. Оценка на нуждите от подобряване състоянието на ромските квартали по отношение на инженерната инфраструктура;
2. Разработване на общински програми за подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население;
3. Оценка на нуждите от ново жилищно строителство - идентифициране и отреждане на подходящи терени - общинска собственост, за жилищно строителство; уреждане въпросите със собствеността;
4. Изготвяне на регистър с информация относно законните и незаконни сгради в кварталите с компактно ромско население;
5. Изработване на специализирани карти;
6. Актуализация и изработване на подробни устройствени планове на новоотредени и съществуващи терени;
7. Изготвяне на инвестиционни проекти за обекти на техническата инфраструктура;
8. Изграждане и рехабилитация на обекти от техническата инфраструктура;

9. Осигуряване на алтернативно жилищно настаняване в случай на принудително изваждане на уязвими ромски семейства от домовете, които обитават;
10. Реконструкция и изграждане на обекти на социалната инфраструктура за целите на образованието, културата и др.

4. ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях

Дирекция „Бюро по труда“ – Габрово е водеща отговорна институция за изпълнение на целите в Стратегията в приоритет „Заетост“, в сътрудничество с общинските администрации, Областна администрация, НПО, социално-икономически партньори.

Специфични цели:

1. Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население от областта до пазар на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.
2. Ограмотяване, квалификация и преквалификация на роми и друго живеещо при подобни условия население, включително и на заети в професии, традиционно характерни за етноса /дърводобив, билкарство, цветарство, строителство и ремонт на покриви и пътища/.
3. Квалификация и преквалификация на роми в съответствие с професии, търсени на пазара на труда в област Габрово.
4. Насърчаване на заетостта на "зелени работни места" чрез субсидиране на работни места в екологични дейности за създаване на качествена заетост и опазване на околната среда.
5. Насърчаване на предприемачеството сред ромите с оглед стартиране и управление на собствен бизнес.
6. Стимулиране на трудовата мобилност сред ромската общност в областта за достъп до сезонни работни места и работни места в значими инфраструктурни проекти /селско стопанство, строителство на обекти и пътища/.
7. Развитие и усъвършенстване на мрежата от трудови медиатори в общините с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население за активизиране на неактивните и продължително безработните лица.

8. Задълбочаване на социалния и граждански диалог, привличане за партньори лидерите сред общността в областта, ромските НПО и бизнес субекти.
9. Привличане на представители на работодателите, синдикатите, общините и организациите на ромската общност за решаване на проблемите с устойчивата заетост на роми в активна трудова възраст заедно.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

1. Мотивация за активно търсене на работа – включване на ромите в мотивационни курсове;
2. Професионална ориентация, квалификация и преквалификация на безработни роми и младежи от ромски произход;
3. Организиране на обучителни курсове за безработни лица от ромски произход.
4. Обучения по ключови компетентности, “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности” към съответното професионално обучение;
5. Обучение по стартиране и управление на собствен бизнес;
6. Провеждане на курсове за обучение на служителите в бюрата по труда за придобиване на специфични умения за работа с представители на ромското население и други етнически малцинства;
7. Продължаване дейността на ромските трудови медиатори и/или обучаване и назначаване на представители на ромската общност за трудови медиатори; активна работа на трудовите медиатори за мотивиране и включване на пазара на труда на неактивни лица и активизиране на продължително безработни лица от ромската общност и други уязвими групи;
8. Организиране на специализирани трудови борси;
9. Провеждане на информационни кампании и неформални семинари за насърчаване активното поведение на пазара на труда;
10. Организиране на срещи, дискусии, кръгли маси, с участието на работодатели, социално-икономическите партньори, НПО, държавна и местна власт за обсъждане на възможностите за увеличаване на заетостта, за популяризиране пред работодателите на стимулите за тях при осигуряване на заетост на регистрирани в ДБТ безработни лица и възможностите за кандидатстване за финансиране на проекти за осигуряване на заетост, обучение, стажуване.
11. Включване на безработни младежи от ромски произход в провежданите инициативи за стимулиране на младежката заетост: включване в

обучения, в стажуване с цел придобиване на професионални умения, включване в програми и мерки за заетост;

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Оперативна цел: Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“.

ОД на МВР – Габрово е отговорна институция за изпълнението на мерките в приоритет „Върховенство на закона и недискриминация“. Ще сътрудничи и регионалният офис на Комисията за защита от дискриминация.

Специфични цели:

1. Укрепване на междуинституционалната координация за ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите.
2. Подобряване на механизмите за сътрудничество, диалог и консултации между публичния сектор, ромите и гражданските организации, работещи за интеграция на ромите.
3. Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите и управленския състав в администрацията на всички нива по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите. Недопускане на двоен стандарт в прилагането на законите на държавата по отношение на ромите и всички уязвими групи.
4. Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички форми, включително и спорт.
5. Насърчаване равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

1. Организиране на открити приемни на Комисията за защита от дискриминация в ромските квартали.
2. Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове, създаване на

условия за развиващи капацитета дейности и увеличаване на възможностите за социализация.

3. Засилване на работа със семействата от ромски произход и от друго живеещо при подобни условия население при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата.
4. Мащабни разяснителни и информационни кампании за повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация.
5. Засилване работата на местно ниво за повишаване осъзнаването на правата и отговорностите от ромите;
6. Превантивни дейности срещу разпространението на наркотични вещества в кварталите с предимно ромско и смесено население.
7. Повишаване на участието на ромите и друго живеещо при подобни условия население в държавната администрация на регионално ниво и местната администрация.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

КУЛТУРА

Оперативна цел: Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество

Отговорни за изпълнението на конкретните дейности в приоритет „Култура и медии“ са читалищата, общините, НПО, ориентирани към ромите и културата, местни и регионални печатни и електронни медии.

Специфични цели:

1. Постигане на устойчива културна интеграция на ромите.
2. Съхраняване, развитие и популяризиране на специфичната етнокултура на ромите като част от българската национална култура и създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот на различни нива.

Конкретни дейности за постигане на целите:

1. Популяризиране на ромската култура чрез инициативи и дейности, включени в културните календари на общините.

2. Разработване и реализиране на проекти, свързани с културната интеграция на ромите.
3. Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската.
4. Насърчаване на талантиливи деца от ромски произход да се развиват чрез продължаващо обучение в училища по изкуствата, кръжоци и клубове.
5. Насърчаване участието на роми от Област Габрово в международни и национални фестивали, посветени на ромската традиционна култура и творчество.

МЕДИИ

Оперативна цел: Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата” в печатните и електронни медии.

Специфични цели:

1. Обективно отразяване в медиите участието на ромите в обществения живот.
2. Насърчаване на местните медии да популяризират ромската култура.

Конкретни дейности за постигане на целта

1. Подаване на редовна и подробна информация към регионалните медии за събития от всички сфери на живота на ромската общност в Област Габрово.
2. Популяризиране в медиите на права и задължения на ромите, ромската култура и други теми, касаещи ромите.
3. Насърчаване интереса на ромите към информацията в местните медии.

VII. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И СТРУКТУРИ. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНОВИТЕ ДОКУМЕНТИ

Институционалната рамка за прилагане на политиката по интеграция на ромите и български граждани от други уязвими групи включва институции от трите нива за планиране – централно, областно и общинско. Централно координационно звено (ЦКЗ) е секретариата на Националния съвет по етнически и интеграционни

въпроси (СНССЕИВ), който координира цялостния процес по планиране на национално ниво и мониторира изпълнението на областните стратегии и общинските планове.

На областно ниво се разработва Областната стратегия, която се утвърждава от Областния управител след съгласуване с Областния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси. Областната стратегия е функция на анализа на потребностите на конкретните общини и същевременно, там където е необходимо отчита, координира и обединява усилията на повече от една община за решаване на общи проблеми.

Областният съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси е отговорен за изпълнението на Стратегията, както и за дейностите по мониторинг и оценка на областното планиране. Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация, да следи за постигането на измерими резултати от дейността по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението. За изготвянето на годишен отчет за изпълнение на Стратегията се събира информация по отделните приоритети от институциите, отговорни за тяхното прилагане.

На местно ниво общините разработват и изпълняват Общински планове на действие. Всяка община следва да обособи своя структура за координация на общинско ниво, съобразно местните нужди.

Областната стратегия и Общинските планове за действие са отворени системи, те следват динамиката на промяната в развитието на различните показатели, които определят възникването на нови потребности.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От основно значение за провеждане на ефективна политика за интеграция на ромите е работата в общността във всички направления и приоритети, в които съществуват изградени стереотипи, свързани с идентичността на отделните етноси. Интеграцията на ромите е двустранен процес, изискващ както желание от страна на ромите за интеграция, така и желание от страна на обществото да преодолее идеята, че съществуват различия на база етнически признак. Преодоляването на тези стереотипи и на етнически обусловеното неравенство във възможностите за образование, трудова реализация, местоживееене, здравеопазване и др. са част от задачите на политиките за социално включване и интеграция на ромите. Ефектът и въздействието от реализацията на Областната стратегия и общинските планове ще се изразява в:

- провеждане на координирана политика за интеграция на ромите на областно и общинско ниво, отговаряща на цялостната визия на

Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020);

- ясни цели, отговарящи реално на правомощията на Областния управител и кметовете на общини;
- детайлна картина на проблемите, свързани с интеграция на ромите, възможност да се следи тяхното решаване след прилагане на набеязаните мерки;
- осигурена политическа подкрепа за най-важните промени в обществото, свързани с интеграцията на ромите;
- осигурено гражданско участие в интеграционните процеси и ангажираност от страна на ромите.